

Voorstel Gemeenteraad C

Onderwerp	Verordening 'Bekostiging leerlingenvervoer'		
Portefeuillehouder	June Nods agendaletter (C)		
Organisatieonderdeel	Cluster Strategie en Beleid Sociaal	Aangeboden aan Raad	1 maart 2021
Stuknummer (invulling door Griffie)		Corsanummer	2100006189

Wij stellen u voor te besluiten om:

De verordening 'bekostiging leerlingenvervoer 2021' vast te stellen, onder gelijktijdige intrekking van de verordening 'leerlingenvervoer 2017'.

Inleiding

De gemeente is verplicht een regeling vast te stellen op basis waarvan ouder(s)/verzorger(s) van een leerling aanspraak kan maken op bekostiging van de vervoerkosten van en naar school. De huidige verordening is gebaseerd op de modelverordening leerlingenvervoer van VNG uit 2015. De voorgestelde verordening maakt het gemakkelijker voor de uitvoering om te doen wat nodig is voor een leerling en/of gezin. VNG heeft daarom een nieuwe landelijke modelverordening uitgebracht op basis van een tweetal rapporten over de werking van het passend onderwijs en mede op basis van een advies uit 2019 van de Kinderombudsman.

De aangepaste verordening heeft een andere opzet dan de huidige verordening. Het is daarom lastig de gewijzigde artikelen in een overzicht oud versus nieuw samen te vatten. Hieronder de op inhoud meest belangrijke wijzigingen op een rij:

- Er ontstaat ruimte voor maatwerk en daardoor meer passend bij een kind/gezin;
- Er ontstaat meer ruimte voor (gesprek over) bevordering zelfstandigheid van een kind;
- Er is meer aansluiting op Jeugdwet vervoer, waardoor er een betere aansluiting is op de praktijk;
- De huidige minima- en tegemoetkomingsregeling zijn vereenvoudigd naar één duidelijke regeling.
- Begrijpelijker taal dan de huidige verordening.

Publieksvriendelijke samenvatting

De gemeente is verplicht een regeling vast te stellen op basis waarvan ouder(s)/verzorger(s) van een leerling aanspraak kan maken op bekostiging van de vervoerkosten van en naar school. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om het vervoer naar speciaal onderwijs dat verder weg is dan drie kilometer of in situaties waarbij het zelfstandig reizen naar school door een beperking niet lukt. De manier om te beoordelen of iemand in aanmerking komt, is beschreven in de verordening 'bekostiging leerlingenvervoer'. De nieuwe verordening kijkt niet af van eerder vastgestelde criteria voor de kilometerafstand van de woonplek tot de schoollocatie.

De nieuwe voorgestelde verordening maakt het gemakkelijker voor de uitvoering om te doen wat nodig is voor een leerling en/of gezin. Er ontstaat meer ruimte voor bekostiging van het vervoer in situaties waarbij dat in de huidige situatie lastig was. Vanuit de gedachte één sociaal domein wil de uitvoering maatwerk leveren. Daarom is het nodig dat de verordening daarop aansluit. De nieuwe verordening voorziet hierin door maatwerk mogelijkheden en te bespreken hoe een leerling zelfstandig kan (leren) reizen zodat diegene meer zelfredzaam wordt. Daarnaast is er een betere aansluiting op vervoer op basis van de jeugdwet. Bijvoorbeeld door vervoer in te zetten naar een locatie dat formeel geen school is, maar wel noodzakelijk is voor de ontwikkeling van de jeugdige. Met de nieuwe verordening kan dat in één keer worden beoordeeld, in plaats van door twee afzonderlijke aanvragen (op basis van de Jeugdwet én leerlingenvervoer). Het kind staat meer centraal in de nieuwe verordening. Bovendien is de nieuwe verordening in meer begrijpelijker taal geschreven.

Beoogd effect

Jeugd in Enschede heeft toegang tot passend onderwijs om zichzelf te kunnen ontwikkelen.

Argumenten

1.1 De gemeenteraad heeft de bevoegdheid om een verordening vast te stellen

Het college legt het voorstel ter besluitvorming voor aan de gemeenteraad, conform de bevoegdheid om kaders vast te stellen.

1.2 Het wordt makkelijker om te doen wat nodig is voor een leerling of gezin

Kinderen in Enschede kunnen een indicatie hebben voor leerlingenvervoer en vervoer van en naar de jeugdhulpinstelling. Enschede kiest voor een integraal sociaal domein, daarom is afstemming en aansluiting op verschillende wetgevingen van belang. Het vervoer is er daar een voorbeeld van. De nieuwe verordening geeft ruimte om bijvoorbeeld vervoer in te zetten naar een door het onderwijs gecreëerde voorziening waar een leerling naar toe gaat om schooluitval te voorkomen (de zogenaamde 'tussenvoorzieningen'), ondanks dat het geen formele schoollocatie is.

Daarnaast is de nieuwe verordening op een manier geschreven dat er meer ruimte is te doen wat nodig is voor een leerling en/of een gezin. Maatwerk is mogelijk door breder te kunnen kijken wat er speelt. Hierdoor is het mogelijk dat ouders niet op twee plekken een aanvraag doen voor vervoer (op basis van de Jeugdwet en bij leerlingenvervoer).

1.3 Maatwerk is gemakkelijker toe te passen

De verordening heeft een nieuw artikel met meer mogelijkheden om bij de verstrekking van een vervoersbekostiging individueel maatwerk te leveren. Mogelijkheden worden besproken aan de hand van gesprek(ken) met ouder(s)/verzorger(s). Bijvoorbeeld in een scheidingssituatie, waarvan één van de ouders gaat wonen in een andere gemeente en een leerling op een speciale basisschool zat in bijvoorbeeld Losser. Ouders brachten de leerling altijd zelf naar school, maar door de scheiding en verhuizing is dit niet meer mogelijk. Er wordt daarom leerlingenvervoer in twee gemeenten aangevraagd in verband met het co-ouderschap. Op basis van de nieuwe verordening is het wél mogelijk om vervoer in te zetten, ondanks dat het niet de meest dichtstbijzijnde schoollocatie voor de leerling is.

1.4 Het wordt mogelijk om een leerling meer zelfstandigheid te leren

De nieuwe verordening gaat meer uit van het vergroten van de zelfstandigheid in het vervoer zodat een jeugdige in zijn/haar ontwikkeling eigen regie leert hebben in verplaatsingen. Daarmee wil de gemeente het reizen met het openbaar vervoer of fietsen ook voor de doelgroep van het leerlingenvervoer zo 'normaal' mogelijk maken. De verordening geeft ruimte om een gesprek aan te gaan met ouder(s)/verzorger(s) over wat een jeugdige kan of kan leren om zelfstandig te reizen. Bijvoorbeeld in een situatie waar in een leerling graag zelfstandig wil leren reizen. Op basis van de nieuwe verordening is het mogelijk om taxivervoer af te bouwen en tegelijkertijd een openbaar vervoer abonnement te verstrekken. Hierdoor kan een leerling geleidelijk wennen en leren.

1.5 De nieuwe tekst is beter leesbaar dan die van de huidige verordening

De nieuwe modelverordening is makkelijker leesbaar dan de (model) verordening uit 2015. Bovendien geeft het meer duidelijkheid over situaties zoals stageplekken en tijdelijk verblijf buiten de gemeente. Dit maakt het voor inwoners beter leesbaar en maakt de beoordeling van het leerlingenvervoer meer transparant.

1.6 De Enschedese verordening is gebaseerd op landelijke modelverordening

Vanuit de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is een modelverordening vrijgegeven voor gemeenten. De modelverordening is helder en sluit goed aan bij de Enschedese situatie, daarom is het voorstel om de modelverordening vrijwel volledig over te nemen. In aanloop op dit landelijke model is overleg geweest met een door VNG ingestelde klankbordgroep en er is een raadpleging gehouden onder alle gemeenten en samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs in Nederland.

1.7 Enschede kiest bewust om blijvend te ondersteunen en deze financiële regeling te vereenvoudigen

In de modelverordening van de VNG is geen financiële regeling of tegemoetkoming voorgesteld. Enschede kent de minima- en tegemoetkomingsregelingen waardoor ouder(s) een bijdrage ontvangen voor de vervoerskosten als een kind zelfstandig kan reizen naar Voortgezet Speciaal Onderwijs. Dit is afhankelijk van het inkomen, deze financiële ondersteuning is voor wie dat écht nodig heeft (bron: Kadernota - Rondkomen met je inkomen' – 2020). De twee regelingen worden vereenvoudigd naar één regeling 'zelfstandig reizen'. Hierdoor wordt een openbaar vervoer abonnement verstrekt aan een leerling. Hierdoor hoeven ouders zelf geen abonnement meer te kopen en daarnaast een aparte vergoeding aan te vragen voor de vervoerskosten. De gemeente kan de abonnementen tegen een lager tarief inkopen, dat vaak gelijk is aan de vergoeding die werd verstrekt aan ouder(s). De voorgestelde financiële regeling 'zelfstandig reizen' heeft een overgangsregeling en de werkwijze is nader beschreven in beleidsregels.

1.8 Er volgt een breder gesprek met de gemeenteraad over financiële regelingen in het sociaal domein

In het sociaal domein zijn verschillende financiële regelingen voor inwoners met een lager inkomen. Per onderwerp kunnen de voorwaarden om in aanmerking te komen verschillen. Daarom wordt een ander moment geagendeerd om met de gemeenteraad in gesprek te gaan over financiële regelingen in het sociaal domein en dan ook tegelijkertijd de regeling in het kader van leerlingenvervoer te betrekken. Dit met als doel om meer integrale besluitvorming te hebben op financiële regelingen. Hierbij zal ook de eerdere aangenomen motie leerlingenvervoer (december 2018) mee worden genomen.

Risico's

1.1. Het risico bestaat dat inwoners in bezwaar gaan tegen de nieuwe regeling 'zelfstandig reizen'

Om te zorgen dat er een goede overgangstermijn is van de huidige financiële regelingen naar één regeling, wordt er een overgangsregeling met deze inwoners afgesproken.

Financiële dekking van het voorstel

- De verwachting is dat de nieuwe verordening niet leidt, op basis van ervaring uit voorgaande jaren, tot een andere financiële situatie dan de huidige. Het budget leerlingenvervoer kent een open einde regeling. Dat maakt dat er schommelingen zijn in (de realisatie van) het budget. Het totale benodigde/gerealiseerde budget voor leerlingenvervoer bedroeg voor 2020: 2.029.119 euro. Hierbij was een overschrijding zichtbaar ten opzichte van het beschikbare budget. De nieuwe verordening maakt deze schommelingen en de situatie niet anders. Dekking van dit tekort wordt opgevangen door meevallers elders binnen het sociaal domein.
- Voor 2021 is het budget leerlingenvervoer: 1.963.960 euro.
- De nieuwe financiële regeling 'zelfstandig reizen' kent mogelijk een kleine groei in aanvragen. Daarentegen worden de kosten per saldo lager, omdat de verstrekking van een openbaar vervoer abonnement in kosten veelal lager of gelijk is aan de financiële vergoeding die werd uitbetaald aan ouder(s)/verzorger(s). Dit is verwaarloosbaar op het totaalbudget.
De huidige totale minima- en tegemoetkomingsregeling kosten voor het schooljaar 2020-2021 zijn circa 15.000 euro (onderdeel van het totaalbudget leerlingenvervoer).

Alternatieven

1. *De verordening en beleidsregels niet aanpassen, in afwachting op een definitief besluit over de financiële regeling*
Dit alternatief wordt niet geadviseerd, omdat de nieuwe verordening meer ruimte geeft voor het bevorderen van de zelfredzaamheid, maatwerk en duidelijker is voor inwoners. Om dit in het nieuwe schooljaar 2021-2022 te kunnen toepassen is vaststelling in april 2021 nodig. Hierdoor is er voldoende tijd om nieuwe aanvragen te kunnen organiseren voor de start van het schooljaar 2021-2022. Zoals de nieuwe verordening te implementeren in de uitvoering en te communiceren naar de inwoners en het onderwijs.
2. *De nieuwe beleidsregels en daarmee de financiële regeling niet vast stellen*
De nieuwe verordening is een momentum om ook de financiële regeling opnieuw te overwegen. De huidige minima- en tegemoetkomingsregelingen zijn moeilijk te begrijpen door inwoners. Daarom is het waar mogelijk verduidelijken en versimpelen van de regeling een mooie kans. Door het toepassen van een overgangsregeling kunnen alle gezinnen er ook in het nieuwe schooljaar gebruik van maken. Besluitvorming over de beleidsregels is daarom niet risicovol en uitstel is daarom niet nodig.

Participatie

- De verordening is tot stand gekomen in samenwerking met de uitvoering van Wijkteams Enschede (leerlingenvervoer).
- De Wmo-raad heeft op 27 januari 2021 tijdens een overleg mondeling geadviseerd. De aandachtspunten en opmerkingen zijn verwerkt. Op 10 februari is het definitieve, instemmend advies gegeven.
- De verordening is met het samenwerkingsverband van schoolbesturen primair en voortgezet onderwijs besproken. Dit was tijdens een regionaal georganiseerde themadag over de verordening op 16 februari 2021. De twee samenwerkingsverbanden hebben instemmend gereageerd op de nieuwe verordening. Afgesproken is dat er regionale afstemming over de verordeningen en de uitvoering blijft, zodat er eenduidig omgegaan wordt met leerlingenvervoer in de regio.
- Voor de model verordening van de VNG, en daarmee indirect de Enschedese verordening, is overleg geweest met een door VNG ingestelde klankbordgroep en er is een raadpleging gehouden onder alle gemeenten en samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs in Nederland.

Communicatie

- Ouder(s)/verzorger(s) die in aanmerking komen voor de overgangsregeling worden persoonlijk geïnformeerd.
- De samenwerkingsverbanden van schoolbesturen PO en VO worden op de hoogte gesteld na besluitvorming.
- Medewerkers van de uitvoering van Wijkteams Enschede worden geïnformeerd.
- Medewerkers sociaal domein gemeente Enschede, specifiek vanuit onderwijs, worden geïnformeerd.

Rechtsgeldige bekendmaking van gemeentelijke regelgeving

De verordening wordt gepubliceerd in het Gemeenteblad.

Vervolg

- Communicatie met bovengenoemde betrokkenen.
- Aanpassing van de informatie leerlingenvervoer op de website van enschede.nl.
- De nieuwe verordening wordt toegepast vanaf het nieuwe schooljaar 2021-2021.

Bijlage

Verordening 'bekostiging leerlingenvervoer'

Advies Wmo-raad

Reactiebrief college aan Wmo-raad

Ter informatie: huidige 'Verordening leerlingenvervoer gemeente Enschede 2017'

Ter informatie: Beleidsregels 'bekostiging leerlingenvervoer'

Burgemeester en Wethouders van Enschede, _____

de loco-Secretaris,

de Burgemeester,

E.A. Smit

drs. H.J. Meijer
